Nota reserves en motie “minder is meer”

5 november 2026

Jolanda Willemars

UPDATE en VERVOLG

Gemeente Utrecht

Doel en inhoud

Doel

- Adviescie meenemen in de stand van zaken

Inhoud

- Terugkoppeling heidag 9 september; aantal reserves en quick wins
- kaderstelling bestemmingsreserves, uitwerking en mogelijke verwachte impact
- Verbeteringen stamkaart reserves
- Vermenging functietype reserves
- Planning

Terugkoppeling heidag – Quick wins - 1

	Aantal PB 26	Quick-wins	Aantal
Algemene reserves			
Algemene reserve	1		1
Algemene dekkingsreserve	1		1
Bestemmingsreserve			
Risicoreserve	15	4	11
Egalisatiereserve	15		15
Bestemmingsreserve	33	7	26
Projectreserve	3		3
Financieringsreserve	1		1
Totaal aantal reserves	69	11	58

Terugkoppeling heidag – Quick wins - 2

Zoals toegezegd hierbij een terugkoppeling van reserves die vallen onder de Quick wins.
In het onderstaande overzicht 11 reserves die op basis van einddatum of reeds genomen besluiten definitief kunnen gaan vervallen.

2025	2026	2027	2028
Revolverend fonds woningrenovatie	Europese subsidies	Hervorming sociaal domein	Invoering omgevingswet
Reserve Energiemaatregelen Utrechtse Scholen		Reserve inburgering	
Domplein 13		Wijkcultuurhuis Merwedekanaalzone	
Revolverend fonds jongeren		Decentralisatie sociaal domein	
Toeristische stadspromotie			

De volgende twee reserves hebben wel een einddatum in 2027, maar nog niet zeker dat deze opgeheven worden:
- Armoedebestrijding en schuldhulpverlening
- Toegankelijk vastgoed

Kaderstelling risicoreserves – 1

UITGANGSPUNTEN

- Programma blijft verantwoordelijk voor aangegane risico's
- Programma draagt waar nodig bij in de benodigde omvang van het weerstandsvermogen
- Centrale risicoafdekking via weerstandsvermogen (algemene dekkingsreserve) (muv risicoreserve grondexploitatie)

UITWERKING

- Huidige systematiek is een mix van risicoafdekking via weerstandsvermogen en vormen van separate risicoreserves. Nieuwe kaderstelling -> centraal afdekken van risico's via weerstandsvermogen en bepalen hoe programma's bijdragen in het weerstandsvermogen

VERWACHTE IMPACT

- Huidig aantal risicoreserves kunnen verminderen (zie de bijlage – risicoreserves voor de details)
- Risicoreserves -> 7 stuks in relatie tot financiële vaste activa / kredietrisico kunnen gaan vervallen
- Risicoreserves in relatie tot vastgoed -> 2 stuks -> worden nog nader bekeken of deze kunnen vervallen of dat het eigenlijk egalisatiereserves zijn.
- Overige risicoreserves -> 1 stuk -> is impact nog niet van bekend.

Kaderstelling egalisatiereserves - 2

UITGANGSPUNTEN

- Instellen als we geen goede inschatting kunnen maken van de baten en lasten in een jaar en deze schommelingen hiermee opvangen
- Toepassen voor egalisatie tarieven -> bijvoorbeeld voor rioolheffing, ophaaldienst

UITWERKING

- We onderzoeken of we kaders kunnen opstellen welke omvang van schommelingen we accepteren in de exploitatie en daardoor geen egalisatiereserve meer vormen.
- Kunnen we eenduidig toepasbaar voor alle reserves een spelregel bedenken voor het bepalen van het maximumbedrag in een reserve ter voorkoming van te hoge bedragen in de reserve (oppotten van geld)
- Geen automatische opheffing van reserve als deze daalt onder de € 100.000, kan bij een egalisatiereserve voorkomen.

VERWACHTE IMPACT

Nog geen inzicht te geven of dit leidt tot vermindering van de huidige reserves.

Kaderstelling bestemmingreserves - 3

UITGANGSPUNTEN

- Reserveren van middelen waarvan bestemming duidelijk is, maar nog niet duidelijk is wanneer we het gaan besteden
- Reserveren van budget voor spaar doeleinden -> denk hierbij aan de reserve zwembad

UITWERKING

- Duidelijke termijn, bijvoorbeeld 2 jaar, stellen waarbinnen een bestedingsplan beschikbaar komt -> zo niet, dan de reserve opheffen.
- Welk bedrag kan worden toegepast als minimumbedrag bij instellen van de reserve. Aanhouden € 100.000 of verhogen?
- Kaders nodig voor vormen reserves met een spaardoel.

VERWACHTE IMPACT

Nog geen inzicht te geven of dit leidt tot vermindering van de huidige reserves.

Kaderstelling Projectreserve - 4

PROJECTRESERVES

Alleen van meerwaarde als ze een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de egalisatiereserve of de bestemmingsreserve.

Op dit moment bezitten we drie projectreserves.

- Taakstelling inkoop Leidsche Rijn
- Utrechtse energie aardgasvrije wijken
- Projecten cameratoezicht

Conclusie is dat deze drie reserves prima ondergebracht kunnen worden als bestemmingsreserve -> projectreserves laten vervallen.

Kaderstelling bestemmingreserves - 5

FINANCIERINGRESERVE

UITGANGSPUNTEN

- Betreft de kapitaallastenreserve in Utrecht genaamd de ‘activareserve’
- Budget wordt toegevoegd aan de activareserve ter dekking van kapitaallasten gedurende de gehele afschrijvingsperiode betrekking hebbende op een specifieke investering.
- Dit is de enige reserve die structureel wordt ingezet (toegestaan door de provincie / toezichthouder)
- Saldo van deze reserve kan niet zomaar worden ingezet voor een ander doel, zonder dat dit invloed heeft op de meerjarenbegroting. Zorgdragen voor dekking van de kapitaallasten.

UITWERKING

- De huidige nota reserve geeft aan wanneer de activareserve kan worden ingezet, we werken nog uit of we specifieker kunnen aangeven wanneer we wel of niet de activareserve moeten inzetten.

VERWACHTE IMPACT

Geen impact op vermindering van reserves, kan wel impact hebben op een duidelijkere kaderstelling

Kaderstelling instellen / opheffen reserves

HUIDIGE METHODIEK

- Raadsbesluiten tot instellen van reserves vindt plaats bij alle P&C documenten.
- Besluiten tot opheffen van reserves vindt plaats bij de Voorjaarsnota of de jaarrekening
- Formeel opheffen (en administratief afsluiten) van een reserve kan alleen bij de jaarrekening.

VOORSTEL

- Instellen van reserves kan alleen plaats vinden bij het integrale afwegingsmoment.
- Opheffen van reserves kan alleen plaats vinden bij de jaarrekening.

Planning

Wat	Wanneer vlgs Planning 9 sept	Geactualiseerde Planning
Adviescommissie C&F – motie 551"minder is meer" - bespreken aanpak	9 september 2026	9 september 2026
Versturen stukken naar de raad	Q4 2026	Q4 2026
Vaststelling geactualiseerde nota reserves in raad	Q1 2027	Q1 2027
Implementeren aanpassingen in begrotingsdocument	Eerst mogelijke moment	Eerst mogelijke moment

BIJLAGE – Risicoreserves

Overzicht van de huidige risicoreserves waarbij we aangeven welke impact er is als risicodekking centraal gaat lopen via het weerstandsvermogen

	Soorten risicoreserves	Aantal	Impact
	Grondexploitatie	1	Aanhouden
	Risicoreserves in relatie tot financiële vaste activa • Deelneming - Algemene risicoreserve HVC - Regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht • Geldlening - Leningen Utrechtse energie - Utrechts restauratiefonds (URF) - Ontwikkelmaatschappij Utrecht (OMU) • Borgstelling - Fonds Broedplaatsen - Utrechtse cultuurlening	7	Kredietrisico afdekken via het weerstandsvermogen Deze 7 reserves kunnen hierdoor vervallen en vallen vrij in het weerstandsvermogen en zijn benodigd ter dekking van weerstandscapaciteit en solvabiliteit.
	Risicoreserves in relatie tot vastgoed - Calamiteiten Utrechts Vastgoed - Leegstand Utrechts Vastgoed	2	Afweging - risico opnemen in weerstandsvermogen of doel / aanwending van de reserve lijkt meer op een egalisatiereserve
	Overige risicoreserves - Risicoreserve bodem	1	Nog onduidelijk of risico hier ook is af te dekken via het weerstandsvermogen.